

„EDINOST“

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . . . 3.— : . . . . . 4.50 za pol leta . . . . . 8.— : . . . . . 9.— za vse leto . . . . . 12.— : . . . . . 18.—

Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javno zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo urodništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *upravnništvo* ulica Molino picolo hšt. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odpri reklama cije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»P. edinstvi je moč!«

Nekoliko odgovora „Slov. Narodu“.

(Konec.)

To je dejstvo, da Čehi stremijo po državni pravu. Temu se ne odrečejo nikdar, in to dosežejo prej ali slej — tudi brez naše pomoči. Ali ni previdneje, da jih podpiramo tudi mi pri tem, da bomo vsaj mogli zapisati Čeha med svoje — dolžnike! Tem bolj, ko češko državno pravo niti ne nasprotuje po nas zagovarjani narodni avtonomiji. — Dolžnost naša je torej, da jih podpiramo v njih stremljenjih in da z njih zmago skušamo, zajedno in istočasno doseči garancij za našo narodnost.

„Narod“ omenja tudi „obstrukijske“ politike Mladočehov, češ, da Slovenci niso mogli podpirati iste. Res je, da naše stališče ni tako trdno, kakor češko in da mi ne bi mogli tirati obstrukcije na svojo roko. Ali v zvezi z Mladočehi bi vendar dosegli marsikaj. Glejte ju, Spinčiča in Laginjo! Ta dva moža sta stala in stojita gotovo na strogo opozicijskem stališču, a ne more se reči, da nista dosegla ničesar, ali manj nego slovenski oportunisti.

„Narod“ omenja na dalje zveze Čehov z antisemiti in nevhvaležnosti prvih do poslednjih. Tu treba zopet nekoliko razlikovati. Zveza med imenovanimi skupinama je bila sad hipne potrebe in Čehi so storili antisemitom neprecenljivo uslugo, da so se družili z njimi v trenutku, ko se jih je izogibalo — vse! Ali mi si nekoliko drugače mislimo naše razmerje do Čehov, nego je bilo ono antisemitov. Zveza med Čehi in antisemiti ni bila zveza **ero!** Zveza med antisemiti in Mladočehi je bila mehaniška in ne organična, kakoršne spaja le računajoči razum in ne ljubezen. A mi da ne bi imeli več srca — za narod češki, kakor ga imajo nemški antisemitje?! Iz dogodkov nimamo torej pravice sklepati, da bi Čehi pustili na cedilu Slovence istotako, kakor so baje pustili antisemite! Sicer pa, ko „Narod“ govori o nevhvaležnosti do antisemitov, se nehoté spominjamo na rek: *Difficile est satiram*

non scribere! Res, težko je človeku, da ne piše satire.

Mi bi hoteli soditi in obsojati Čeha radi njih „sebičnosti“, a v isti sapi dajemo razumeti, da smo že storili svojo zavezniško dolžnost, ako smo glasovali za kulturne koristi Čehov. Po takem je naša „nesebičnost“ zeló — omejena. No, Čehi so nam pa faktično in v nedaljni prošlosti dokazali, da nekoliko drugače razumevajo dolžnost, oziroma slovansko vzajemnost. *Glasovali so za Celje vključ svojemu opozicijskemu stališču, le nam in jedino nam na ljubo; le nam na ljubo so se odrekli izbornemu taktičkemu sredstvu za strmoglavljenje obsovaženega jim koalicijskega sistema; le nam na ljubo so se odrekli maščevanju nad zistemom, ki je radostno vsprjel v svoj inventar — obsedno stanje v Pragi, sistemom, ki je odrekal državno pomoč fenomenalnemu kulturnemu podjetju narodopisne razstave, tega velikega dela češkega uma in češke dlani.* Čehi bi si bili lahko pridobili takrat najlepšo satisfakcijo, a niso storili tega, ker je šlo za slovensko korist. To naj si zapomni tudi celjska „Domovina“, ki ni mogla drugače, nego da je i ona brsknila Čeha. Ako je „Domovina“ res glasilo štirskih Slovencev, potem bi bil ta list zadnji, ki bi smel kaj očitati Čehom, kajti ravno z ozirom na celjske vprašanje so postopali Čehi naravnost velikodušno. Zato pa smo se kar čudom čudili, da se je „Narod“ skliceval posebno na celjsko vprašanje. Pravi namreč, da bi najbrže še danes ne imeli celjskega gimnazija, ako bi izživljali vlado proti sebi. Že mogoče, da bi bilo tako. Toda mi lahko zasnuemo sulico in rečemo: danes bi prav gotovo ne imeli gimnazija v Celji, da niso Čehi postopali tako, kakor so in da so res taki absolutni zanikovalci vzajemnosti, kakoršne se nam slikajo danes. In takó bi postopali najbrže tudi v drugih slučajih, ako bi jim dokazali mi, da smejo računati vsikdar na našo pomoč. Seveda, na ta način ne utrdimo slovanske vzajemnosti, ako podpiramo druga plemena le takrat, kadar ugaja nam in dokler bomo pošiljali v svet takih člankov, kakoršen je „Narodov“: „Slovenci in Mladočehi“.

Potem je pač umevno — da govorimo z „Narodom“ — „da ta ideja ni našla še pravega odmeva v političnem življenju“ ter da živi le o — polnih kozaric na raznih banketih!

„Narod“ se je dobrotno spomnil tudi naših tržaških razmer, češ, da mi moramo najbolje vedeti, kako težko je kaj doseči proti — vladi! Da to vemo in pa še kako vemo! A ravno zato treba borbe za predruženje sistema! „Narod“ nam sili pod nos — in mi občutimo prav dobro, na katero stran reže ta nož — da se razmere v Trstu niso zboljšale vzlic vsej naši odločnosti. To je res in mi storimo še korak dalje in rečemo celó, na so se je jele prav odločno slabšati v najnovjši čas, vzlic vsem (kakor moramo soditi po „Narodovi“ pisavi) zboljšanim odnošajem naše delegacije do sedanje vlade. Pokažite nam le jedno samo dejanje iz poslednje dobe, ki bi kazalo na zaresno voljo za spremembo žalostnih odnošajev v Trstu in na Koroškem in ob periferiji sploh! To nam pokažite, potem obmolknemo! Ne treba, da kažete s prstom na naš „radikalizem“, ki je res toli grozovit, da zahteva celó jedno slovansko osnovno šolo za tisoče slovenskih otrok tržaških in ki zahteva, da naj bi se na Primorskem tudi Slovanom delila pravica v njih materinem jeziku! Naš „radikalizem“ ni prav nič na poti slavni vladi, ako jo je res volja izvajati jezikovno ravnopravnost vsaj v onih skromnih mejah, kakor zahtevajo naš zastopnik v državnem zboru in naši poslanci v deželnem zboru tržaškem, ki so vsi, od prvega do zadnjega, jako skromni, trezni, miroljubni možje, in ki nimajo ni najmanje volje v sebi za tiranje takega radikalizma, ki bi hotel klatiti zvezde z neba. Prošnjam teh gospodov — ne našim — naj ugodni slavna vlada in takoj obmolgne tudi naš „radikalizem“. Sicer pa čestitamo „Narodu“, da je srečno dospel v ono veliko družbo, ki očita radikalizem nam — nam, ki se moramo boriti za najprimitivnejša prava svojih rojakov!

Naš „radikalizem“ je zgolj pretveza onim, ki nam nočejo dati enakopravnosti. Naši po-

PODLISTEK.

11

Slučaj.

Novela; hrvatski spisal Jenio Sisolski.

Prevod M. C.—č.
(Dalje).

Marija me je nežno kaznovala s pogledom ter vprašala:

— Ali vam ugaja Dalmacija?

— Da gospodičina, priljubila se mi je, ker je Hrvatska povsodi divna zemlja; no, prosim vas, če mi že nočete ničesar povedati o šopku cvetja, prosim vas, da mi vsaj poveste, da-li se spominjate, da smo se videli v Solinu?

Marija me je pogledala trajnim pogledom.

— Spominjam se, je zašepetala, pordečela žarko ter odšla k glasovirju, na kojem je zasvirala očarljivo: „Ah forse è lui...“ iz Traviate. Očaran, omamljen gledal sem v njene bele roke, v krasno in nežno izdelano teme njene glave.

Marija je zvršila in se zagledala v tla. Na to me je pogledala v oči ter zadržala, zakrivši si z rokama blede in milo lice. Vprašal sem je skrbno:

— Kaj vam je slabo, mila gospica?

— Ne.... ni....

— Ali prosim vas, bodite odkritosrčni, povejte mi, kaj vam je? Čemu si zakrivate lice?

Marija je ustala, podala mi roko in nasmehnila se. Oči so jej bile zalite solzami.

— Krasna gospodičina, vaše oči se solze, a vi se nočete umiriti....

— Mislila sem....

— Kaj, kaj ste mislila?

— Na pokojnega mi očeta, vzdahnila je tužno. Prijel sem jo za roko. Molčala sva dolgo časa. Naposled je iztrgala svoje prste iz moje desnice. Pristopila sva k oknu ter zagledala se v morje.

Vinogradi na otoku Braču so se rdečili v žarkih zahajajočega solnca. Lahen vetrič dihal je po modri površini morskí. Nekoliko ladij lezlo je po sredini zaliva. Jadra so jim bila napeta, in ladije so, nagnivši se na bok, sekale vesele in pečeče valove. Ladije v pristanišču so se zibale na lahko. Splitska oba gorela je v solnčnem žaru.

— Divno je to morje! — sem zašepetal.

— Da, divno....

Marija me je pogledala. Prijel sem nje desnico. Stiskaje njene prste, gledal sem zopet v morje.

— Gospodičina, ali se spominjate, da smo skupno potovali od Trsta do Splugeta?

— Spominjam se.

— Da sem vas videl prvokrat na parobrodu.... Vi se torej spominjate?....

— Da....

— Jaz ne pozabim nikdar na ono potovanje....

Njena roka se je tresla v moji desnici.

— Veste, zakaj ne bi mogel pozabiti na to potovanje?....

Ona je pobesila glavo.

— Gospodičina, vi se jezite na me?

— Ne, se ne jezim....

— Tudi v Dubrovniku mislil sem na vas, da, da, povsodi mislim na vas. Ko ste se izkrcali v Splugetu, težko mi je bilo in pusto v srcu. Da, žalosten sem bil....

— Žalosten?....

— Marija, nikar se ne srdite na-me. Vi ne veste, kako nesrečen sem, odkar....

— Prosim vas, moja mati pride skoro.

— Vaša mati! — Naj pride, pa kdo bi mogel braniti našemu srcu?....

— Gospod! zareklo se je devici.

(Dalje prihodnjič.)

slanci se vedejo gotovo korektno — in vendar je tako, kakor — je! Vendar kažejo znamenja, da se bližamo žalostnim, kritičnim časom za našo okolico, vendar se snuje — po prizadevanju mož, ki so na glasu kakor prijatelji vlade — mogočna koalicija proti našemu živju za bodoče volitve. Le računajte z možnostjo, da vam — ako pojde tako dalje — danes ali jutri pride poročilo v Ljubljano iz naše spodnje okolice: Morituri te salutant! Pozdravljajo te oni, ki se pripravljajo na — smrt. Tako je — ne le vzlic, ampak tudi vsled vsej po „Narodu“ toliko slavljene „previdnosti“! In kaj bode slovenski narod potem, ako se posreči nasprotnikom, da ga potisnejo od morja? O tem premišljajte! Ali pa ste morda res že zbrisali Trst iz svojih računov, kakor bi morali soditi po vašem članku od minole nedelje, kjer se v imenu nesrečne Ljubljane blagohotno spominjate Slovencev ob Muri, Dravi, Savi in Soči — le o nas ni blagohotne besede, dasi lahko rečemo, da so naši ljudje povodom potresne katastrofe storili toliko, da jih razmeroma ni nadkrilil noben drug slovenski kraj. Ako ste torej nas izbrisali iz svoje knjige, potem seveda vas — razumemo!

Napravili smo tu gori tri zvezdice, ker osebne obrambe ne sodijo v javne stvari naroda. — Res ne moremo drugače, nego da s par besedami, ali kolikor le mogoče mirno, zavrnemo neslano šalo, ki si jo je dovolil „Narodov“ člankar z osebami urednikov „Slov. sveta“ in „Edinosti“. Žalostno je res, da na Kranjskem danes ni možna polemika, da ne bi koga dregnili med rebra. „Narod“ postavlja naše in „Slov. sveta“ urednike na — mesta naših poslancev, seveda s plemenitim namenom, da bi nas smešil. Po takem: ne bi smel nikdo pisati in soditi o delovanju poslancev in o političkih dogodkih, ako ni sam poslanec, ali pa vsaj člen poznane slovensko-politiške — akademije! Urednika „Slov. sveta“ nočemo braniti, ker nismo pooblašteni v to in ker tudi ne vemo, ali in katerega sedanjih poslancev hoče strmoglaviti, o naših urednikih in dobrovoljnih sotrudnikih — Bog jim poplačaj njih požrtvovalnost — pa vemo, da ne bi hoteli iskati plačila po parlamentih, ampak ga iščejo v zavesti, da so v svojem skromnem delokrogu kaj storili za narodno stvar.

Žalostno pa je vsakako, da se smešijo na tak način ljudje, ki se, v pravem pomenu te besede, ubijajo za svoje prepričanje, posvečeno ljubezni do naroda.

Govorili smo!

Pisava rodbinskih imen.

Gori na Koroškem nekje posluje okrajni glavar imenom F. baron Mac Nevin, o kojem je govorjenje pogostejše, nego je to dobro za njega uradniški glas. Ta gospod ne ve, kako bi udušil narodno gibanje med koroškimi Slovenci. Kjer le more, ovira napredek naših koroških rojakov. Narodni zupanje mu niso po volji, narodnim duhovnikom ni prijatelj, slovenska društva in posojilnice so mu trn v peti — a naposled je napovedal vojno tudi slovenskemu pravopisu za rodbinska imena. Dvema odbornikoma neke hranilnice in posojilnice je strogo prepovedal podpisavati se slovenskim pravopisom. Na Koroškem so seveda do sedaj pisali vsa rodbinska slovenska imena le nemškimi pravopisom, a gospodu glavarju se vidi to nedovoljena agitacija, ako bi hoteli polagoma odpraviti take imenske nestvore. On pa hoče zabraniti po njegovem „nedovoljene agitacije“. To postopauje okrajnega glavarja Mac Nevina dalo je povod državnemu poslancu Višnikarju in tovarišem, da so stavili primerno interpelacijo v seji poslanske zbornice, dne 2. marca 1896., tičočo se pisave rodbinskih imen. Ker pa imamo tudi v Trstu in po vsem Primorskem na tisoče in tisoče takih spakedranih slovenskih imen, ker se tudi pri nas — zlasti od laških avtonomnih oblasti — delajo vse mogoče težave pravilnemu pisanju slovenskih priimkov, in se celo narodno-zavedni ljudje tu pa tam boje zlih posledic, ako bi ostavili dosedanja spakedranja svojih rodbinskih imen, utegne biti poučno za naše ljudi, ako ponatisujemo omenjeno interpelacijo, iz koje je razvidno, kako govore zakoni o pisavi rodbinskih imen in da-li ima kdo pravico zabranjevati pisavo slovenskih imen slovenskim pravopisom.

Interpelacija poslanca Višnikarja in tovarišev slove:

Kakor poročajo javni listi, je poslal vodja okr. glavarstva baron Mac Nevin dvema odbornikoma hranilnice in posojilnice v Glinjah naslednji odlok:

„V smislu cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854. drž. zak. št. 96 se pozivljate, da pišete svoje rodbinsko ime v pravem pravopisu, kakor se nahaja v matrikah glinjske župnije, „Sablatschau“ in ne, kakor dosedaj napačno „Zablačan“ in „Sablčan“. Ako se ne bodete pokorili temu povelju, vas zadene ostra kazen. — C. kr. okrajno glavarstvo v Celovcu, dne 13. januarja 1896.

C. kr. vladni svetnik:

F. baron Mac Nevin.

Pred vsem je pripomniti, da sta brata Zablačan vpisana v registru deželnega sodišča v Celovcu pod tem imenom, in smeta torej kot zastopnika posojilnice podpisovati svoja imena le na ta način.

Navedeni odlok ni utemeljen niti v zakonu, niti v resničnih razmerah in tudi ni bil izdan vsled kake potrebe, marveč kaže le odkrito sovraštvo nasproti slovenskemu pravopisu, katerega bi gotovo ne smel kazati vodja polit. oblasti.

Pod cesarsko naredbo z dne 20. aprila 1854. drž. zak. št. 96 se lahko subsumira zelo veliko, toda da spada pod to določbo slovensko pravopisje, je znal odkriti in iznajti samo znani germanizator baron Mac Nevin.

Omenjena naredba ne govori o kaki spremembi imen in tudi ne o pravem ali napačnem pisanju imen, marveč le o načinu pisanja, s katerim se žalijo oblasti. Ako se pa baron Mac Nevin v kljub temu sklicuje na ta odlok, torej se mora sklepati, da se čuti žaljenega že s pravopisno pravilno pisanimi slovenskimi imeni in smatra to za demonstracijo. On ni v to poklican organ, da bi odločeval, kako se mora pisati ime. Njegova trditve, da je pisava slovenskega imena „Sablatschan“ pravilna in nasprotno napačna z „Zablačan“, je neresnična.

Uradno priznano, od l. 1850. v drž. zak. in dotičnih deželnih zakonikih navadno slovensko pravopisje ne pozna črke „tsch“, marveč le „č“. Ako Nemci nadomeščajo svoje črke sch (š) in tsch (č) z drugimi znamenji, kar gotovo ni izključeno, tedaj bi se morali po menenju barona Mac Nevina sedaj navadna pismena znamenja sch in tsch v nemških rodbinah in krajevnih imenih ohraniti na veke, nasproti pa izbaciti iz slovenskih imen vsi č, š in ž.

V tem slučaju se pa ne govori o kaki spremembi ali pačenju imen, ampak le o rabi slovenskega pravopisja, kateremu preti baron Mac Nevin s kaznijo.

„Zablačan“ je identično s „Sablatschan“ ali „Sablazhan“, vse tri pisave označujejo jedno in isto ime in se popolno jednako izgovarjajo.

Da se določeni obstoječi predpisi glede priimkov in imen le v to, da uravnavajo le prave imenske spremembe in ne tudi pravopisje imen, je dovolj jasno iz vsebine in namena dotičnih predpisov.

Potreba, osebo zaznamovati, se pokaže v trenutku rojstva. Ko se je pričelo krščanstvo, dajali so vsakemu novorojencu na krstu ime. A to ni zadoščalo. Izbirali so si še razne priimke, da so ločili družine in rodove. Minolo stoletje so pričeli zakonito urejevati označevanje imen. Patent z dne 1. novembra 1786. št. 591 določa, da žena in otroci dobivajo ime in grb moža, oziroma očeta. Za Galicijo izdani cesarski patent z dne 3. feb. 1776. je proti zlorabi, da otroci in hčere podložnikov preminjajo očetovo ime.

Patent z dne 23. julija 1787, št. 698 določa, da morajo židje prevzeti si določene nemške priimke. Dvorni dekret z dne 12. novembra 1787, št. 746 je izdal seznam nemških priimkov za žide in sicer 109 moških in 35 ženskih.

Drž. zakonik iz l. 1811 govori o imenih so-proge, zakonskih in nezakonskih, adoptiranih in legitimiranih otrok itd.

Dvorni dekreti z dne 21. oktobra 1813, 21. oktobra 1815, št. 1185, in 19. februarja 1820, številka 1650, obsezajo instrukcije za dušne pastirje, kako morajo voditi krstne knjige gledé zakonskih in nezakonskih otrok.

Navedeni podatki in dvorni dekreti pa ničesa ne določajo, kako in v katerem jeziku naj se pišejo posamezna imena, in gotova istina je, da se je pisava raznih imen tekom časa po razvoju posameznih jezikov preminjala in morala preminjati.

Dušni pastirji so se izprva posluževali latinskega jezika, kateri ne pozna črk ck, sch, tsch, č, š, ž itd. Za slovanski z in ž nemški jeziki nima pismenih znakov, in sploh ne za mnogo slovanskih glasov, in zato nemški pisatelji v znanstvenih knjigah za točno izražanje glasov v nemškem narečju in tujih jezikih v obče rabijo latinsko-slovanske črke.

Po navedenih naredbah bi Hrvatje in Čehi po sedaj veljavni in navadni ortografiji niti ne mogli pisati svojih imen. Hrvatje imajo štiri ali pet raznih pravopisij in Čehi so si še le to stoletje (1820 in 1840) uredili svoje pravopisje.

Slovenci so se od 16. stoletja do pred 50 leti posluževali takozvane „Bohoričice“ po Bohoričevi slovnici iz leta 1584. Prejšnje črke S, Sh, zh, s in sh so se zamenile s „s“, „š“, „č“, „z“ in „ž“. Starih črk sedanji rod več ne pozna, če tudi so v starih maticah.

Rusi in Srbi bi se morali pri nas posluževati cirilice.

V minolem stoletju je bila v Nemcih navada, da so ženska imena označevali s končnico „in“, n. pr. „Maierin“. To bi bila velika zmes, ko bi se povsod morali ravnati poukazu okrajnega glavarja celovškega. Visoka vlada bi morala namestiti celo armado uradnikov, da bi pregledali vse krstne bukve in določili, kako so se prvotno pisala razna družinska imena. Toda vladni organi imajo nujnejša in koristnejša opravila, kakor pa misliti na to, kako bi izražali nasprotje do posameznih narodnostij.

Neumevno je skoraj, kaj je komu na tem, kako se piše njegov sosed. Zablačan je gotovo vsejedno, ali se njegov rojak piše Tschernigg ali Černič. Dvorni dekret z dne 5. junija 1826 dopušča v Avstriji premembo imena le v mali meri in v posebnih slučajih, to pa le z dovoljenjem političnega dež. oblastva. (Najvišji odlok z dne 18. marca 1866.)

Rodovinsko ime je osebna pravica vsakega samostojnega državljana, toda v Avstriji je ta pravica jako omejena, dasi je večkrat potreba in želja, da se premeni priimek.

Prememba imena je dovoljena le v določenih slučajih, n. pr. pri pristopu h krščanstvu ali pri ustupu v cerkven red. In vendar so krstna imena v raznih jezikih pišejo različno, n. pr.: Joannes, Johannes, Johann, Hans, Jan, Janez, Hanus, Janca, Ivan, Ive, Ivo, Giovanni, Jean, James itd.

Z ozirom na te razloge vprašajo podpisani ekscelenco g. ministerskega predsednika kot voditelja notranjega ministerstva:

1. Ali je njegovi ekscelenci znan odlok c. k. okr. glavarstva v Celovcu z dne 13. jan. 1896?

2. Kaj misli nj. ekscelenca ukreniti, da se obvaruje prebivalstvo takih odlokov, ki niso utemeljeni v zakonu in dejanskih razmerah ter le po nepotrebnem vznemirjajo ljudij in izpodkopujejo ugled oblastev?

Dunaj, 12. marca 1896.

Povše, dr. Gregoričič, Seichert, Robič, dr. Gregorec, Alfred Coronini, Pfeifer, Kušar, Višnikar, Koblar, Klun, Vošnjak, dr. Ferjančič, Borčić, Radimsky, Nabergoj.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 8. aprila 1896.

Vojaški poveljnik v Bruu, mnogokrat imenovani FMLt. Succovaty, ki je bil svojedobno prepovedal vojakom, zahajati v „Besedni dum“, in je s to naredbo izzval veliko razburjenje med moravskimi Čehi, tako, da so bila na škodi veteranska društva in družba rudečega križa, je izdal sedaj novo slično naredbo: prepovedal je častnikom in moštvu zahajati v mestno pivarno, ker se tam obdržavajo delavski shodi.

Hrvatski kralj. državni gimnazij na Reki preselil se je na Sušak, t. j. iz „madjarskega“ mesta. na hrvatsko zemljo Reški Madjaroni in Italijanaši se seveda vesele te zmage nad hrvatstvom, kajti hrvatiki gimnazij jih je od nekdanj zbadal v oči, kakor večni spomin, da je Reka hrvatska zemlja in hrvatska last.

Nemški cesar dospé prihodnjo soboto v Benetke, kjer se sestane z italijanskim kraljem. Cesar Viljelm ostane tri dni v Benetkah in od tam se napoti naravnost na Dunaj, kjer ostane dva dni gost našega cesarja in kralja.

V Benetkah delajo velike priprave za vspre-

jem cesarske dvojice nemške. O tej priliki se snidejo vsi senatorji in poslanci iz pokrajine benečanske, da se predstavijo Veljumu II. Izročiti mu hočejo spomenico ter izraziti zahvalo na njega prijateljstvu do Italije.

K evropskemu položaju. V listu „Deutsches Volksblatt“ čitali smo te dni članek, ki je tem važnejši za nas, ker je prišel iz peresa, o katerem ni možno misliti, da bi gojil posebne simpatije za Rusijo. Članek je naperjen proti sebičnosti angleške politike v Egiptu. Ta sebičnost je tolika — pravi člankar —, da se ne zadovoljuje s tem, da bi le varovala svoje koristi ob Nilu, ampak izpodriva v jedriner tudi upliv drugih evropskih vlasti. Se svojo najnovejšo ekspedicijo v Sudan ne nameruje družega, nego da dokaže, da ni možno pogrešati nje pokroviteljstva v Egiptu. Najlepša pa je ta, da je zasnovala ta poskus na tuje stroške, kajti stroške ekspedicije mora plačati — Egipt, ker so v to privolile druge vlasti, izvzemši Francijo in Rusijo. In tu obžaluje nemški list, da ravno Avstrija pobira kostanj iz žerjavice za Anglijo, kajti le avstrijska diplomacija da je zavela Nemčijo, da je pritrčila nakanam Anglije glede na ekspedicijo v Sudan, oziroma pokritju stroškov za isto iz zaklada dolgov Egipta. Ravno Avstro-Ogerski bi morali biti zbok nje političnega in trgovinsko-zemljepisnega položaja največ ležeče na tem, da si Egipt in suezski prekop ohranita mednarodni značaj; in ob tem vprašanju je bila Avstro-Ogerski najlepša prilika, da se približa in merda tudi pobota prijateljski se svojim najnevarnejim nasprotnikom, z Rusijo, koja poslednja je imela v poslednjih dveh stoletjih čisto prilike, spoznavati sebičnost in nehvaležnost Anglije. Avstrijska diplomacija pa še poojstruje nasprotstvo med trozvezo in rusko-francosko zvezo. Posebno drago nam je, da tudi omenjeni nemški list pritrja našemu menenju, ki smo je izrekli pred par dnevi, da namreč ni malo ni gotovo, kako jo zasučje konecno Nemčija, ona Nemčija, koji se še vedno aline cede po mogočnem prijateljstvu Rusije in ki vedno škili z jednim očesom v — Petrograd. Mi se oddaljujemo od Rusije, Nemčija pa vzlic vsemu zaveznistvu z Avstrijo išče neprestano dotike z Rusijo, ali ni mogoče potem, da danes ali jutri izgubimo tudi kontakt z Nemčijo in da slednjič obredimo sredi — Italije in Angleške. Kaka situacija bi bila to za nas, to si lahko naslika vsakdo. Člankar v „Deutsches Volksblatt“ se sklicuje na to na neko publikacijo, v koji je načrtan program grofa Goluchowskega. V tej publikaciji je rečeno, da grof Goluchowski hoče — v nasprotju s taktiko njegovega prednika — tirati odločno, svojega cilja se zavedajočo in do neke mere tudi agresivno politiko. Goluchowskemu da je v navodilo neka prirojena mu antipatija do Rusije in po njegovem da bode Avstrija srečna še le potem, ko zmanjša upliv Rusije. Ako je temu res tako, potem imamo pred seboj pravo pravcato — poljsko politiko. In kaj so Poljaki v pogledu na vnanjo politiko? Šovinisti in sanjači za jedno. Šovinizem pa je bil vsikdar slab svetovalec. Iz tega sklepa rečeni dunajski list, da se Avstrija bliža nejasni, zapleteni bodočnosti. Ako tako piše strogo nemški list, potem nam ne treba pridodajati ničesar. — Zanimivo pa je vendar le vse to, ker le pritrja onemu, kar smo mi rekli o našem notranjem in vnanjem sistemu v članku na adresu „Slov. Naroda“.

Pravda proti generalu Baratieriju se vrši baje prav pridno. Generalni odvetnik da ga hoče tožiti, ker je v bitki pri Aba Garimi ostavil kraj in smér boja med tem, ko se je še bil boj. Iz Masave poročajo, da mnogi so za to, da se Baratieri proglasi — izdajico.

V Abesinijo je odšel včeraj iz Petrograda oddelek družbe Rdečega križa. Sestavljen je iz 7 zdravnikov, nekoliko častnikov, 16 usmiljenih sester in 60 sanitetnih vojakov. Vsi člani te ekspedicije so bili oblečeni civilno. Pot je ubrala preko Odese in vozi sedaj tudi mnogo živeža.

Italija v Afriki. Kakor si je že mislil sleherni, ki količkaj pozna taktiko, ki jo imajo Italijani v svojih poročilih gledé dogodkov v Eritriji, poslednja „zmaga“ polkovnika Stevanija nad derviši pri trdnjavi Tukruf nad Kasalo ni

bila kdo zna kaj sijajnega. Verjetno je sicer, da so se derviši umaknili, toda najnovejša poročila iz italijanskega tabora priznavajo, da so imeli Italijani zelo občutnih in težkih izgub. Padlo je več častnikov in razni častniki so ranjeni. Ker pa Italijani v Eritriji v prvi vrsti vporablajo v bitkah domače vojske, njim udanega plemena Askarjev, umevno je, da je o praskah z derviši padlo do 300 teh siromakov, ki so ostavili na bojišču svoje življenje za „čast Italije“. In nihče nam ne bode očital, da smo skeptični, ako sodimo, da je bila „zmaga“ polkovnika Stevanija — nov poraz italijanskega orožja. Do tega domnevanja nas dovaja včerajšnje zelo zvito poročilo „Agencije Stefani“ o teh praskah. To poročilo pravi, da so bili italijanski vojščaki utrujeni, da so imeli jako slabe pozicije, v tem ko so bili derviši sveži, odpočiti ter so imeli v svoji oblasti najboljša stališča. Nadalje pravi to poročilo, da Italijani zopet niso mogli rabiti topov (?), kakor pri Aba Garimi. (kjer pa je bilo vendar v ognju precejšnje število topov!) in da je ta bitka (praska?) nov dokaz, da Italija v Eritriji nikakor ne more misliti na napad, ampak da se mora omejiti na obrambo. To je uvidel tudi general Baldissera in zatorej da je ukazal polkovniku Stevaniju, da ne sme več napasti dervišev, ampak da naj „se umakne v Agordat.“ (!) „Zmagoviti“ Stevani mora se torej od Kasale umakniti do utrdbe Agordat, to je do varnega zavetja, ležečega na polu pota med Kasalo in Masavo! Kakó je to umeti, ako je Stevani res „zmagal“ in razpršil dervišev? Sicer pa pravijo, da je polkovnik Stevani popolnoma zadostil svoji nalogi, ko je omogočil karavani iziti iz Kasale. Tamošnja posadka da se bode mogla sedaj laglje braniti, ker ji ne primanjka živeža z lepa. Kakó pa se bode „branila“ zelo oslajljena posadka, ko so jej poveljnika Stevanija pozvali v Agordat, to pa razume menda le italijanska strategija. Bržkone kanijo Italijani — popustiti Kasalo. O tem priča tudi včerajšnja izjava, došla iz Rima potom zavoda „Agenzia Italiana“. Ta izjava trdi izrečno, da se je Italijanom sedaj umakniti in prepustiti nadaljnja vojna podvzvetja Angležem, kojih vojaki iz Indije dospé v kratkem v Suakim. Zato, pravi ta izjava, pozval je general Baldissera polkovnika Stevanija v Agordat in od tam v Masavo, da ne bi se hrabri italijanski častniki predrzno spuščali v boj z derviši, kajti Baldissera ima stroge ukaze, da mora ostati v defenzivi. — Tej izjavi nasprotno pa zatrjujejo vojaški krogi, da so polkovnika Stevanija opozvali zaradi tega, ker ga je general Baldissera hotel kaznovati zaradi nepokorščine, kajti Stevani da je napadel dervišev kljubu nalogu, da jih pusti v miru. Naravno je, da je za izgube o porazih v poslednjih praskah jedini odgovorni le Stevani.

Po današnjih rimskih poročilih moramo soditi, da v Italiji nikdo več ne misli na sklepanje miru. Največa skrb da je sedaj generalu Baldisseri, kako osvoboditi obkoljeno utrdbo Adigrat? 50 dni časa da ima za to. Ta doba prejde le prehitro in kmalu se mu bode odločiti za koji odločilni vojaški čin. Za tak čin da se že pripravlja Baldissera. Nadeja se, da se oslobojenje Adigrata posreči do 28. t. m., ko se zopet snide poslanska zbornica.

Od vojnih dogodkov v Afriki je tudi zavisen obstanek ministerstva Rudinijevega.

Različne vesti.

Mestni svet tržaški. Sinočni javni seji našega občinskega zastopa prisostvovalo je 41 svetovalcev; predsedoval je župan dr. Pitteri. Po odobrenju zapisnika prejšnje seje je župan priobčil zahvalo neke udove po občinskem uradniku, ki je bila dobila primerno pokojnino, potem pa so prečitali ono glasovito pekovsko spomenico, v kateri napoveduje načelstvo pekovske zadruge vojno proti branjevcem in proti — bigam, iz zgolj „zdravstvenih“ obzirov. To „spomenico“ izročil je zbor tržnemu odseku na proučevanje in poročilo. — Z ozirom na dejstvo, da so zlobni pobalini predvčerajšnjem zautili ogenj na dveh mestih gozdnič Farneto (bosco dei pini) in da je bilo le golo naključje, da je zapazila in pogasila ogenj žena nekega gozdnega čuvaja, priporočil je svetovalec dr. Morpurgo, da naj bi se uvelo strože policijsko nadzorstvo v tem gozdiču. Župan je odgovoril, da je število mestnih stražarjev jako pičlo (In to „pičlo“ število mestnih stražarjev ima menda pre-

obilo „dela“ s tem, da lovi „brškice“ in berače? Stavec.); zato pa da se hoče obrniti do kompetentne oblasti, da bi se pomnožilo število c. kr. stražarjev, ki naj bi čuvali gozdič. — Dolga razprava se je vnela o vprašanju, iz kakšne snovi naj se napravi pod v mestni bolnišnici. Sledajič je sklenil zbor z večino glasov, da vsprejme ponudbo dveh tovarn ter da pokriti dve dvorani za poskušnjo s silolitom. — Izmed nadaljnjih točerk dnevnega reda omenjamo, da je zbor naročil mestni delegaciji, da naj ista požuri pri naučnem ministerstvu odgovor na prošnjo za dovoljenje osnovitve občinskega učilišča v Trstu. To učilišče naj bi bilo seve skozi in skozi italijansko. Sledajič je zbor dovolil raznih kreditov, med temi 3370 gl. za uredbo „prepotrebne“ laške ljudske šole ob istrski cesti.

Nekoliko minut po 9. uri je župan zaključil javno sejo in zbor je ostal zbran v tajni seji. V isti je bil imenovan župnikom v Rojanu prositelj don Giuseppe Jurizza.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Groti se je nabralo v rojanski zadružni krčmi pri sekanju priruhov 1 gl. 17 nvč.

Poroka. V Gorici se je poročil včeraj gosp. Hilarij Vodopivec, c. kr. finančni koncipist, z gđino. Olgo Premrou. Bilo srečno!

Dr. Lueger v Gorici. V nedeljo na večer raznesla se je v slovenskih krogih goriških vest, da pride v ponedeljek popoldne dr. Lueger iz Trsta v Gorico. Svoj prihod je naznanil visokorodnemu g. grofu Alfredu Coroniniju. Goriški Slovenci so bili veselo iznenadeni ter so sklenili prirediti sijajen sprejem vodji protisemitskega gibanja v Avstriji. In res se je zbralo na kolodvoru okolu 400 ljudij, med temi tudi nekoliko takoimenovanih konservativnih Lahov.

Na peronu so vsprejeli dra. Luegerja, Schneiderja, dra. Brzobohatega in njega soprogo: gg. grof Alfred Coronini, dr. Gregorčič ter dr. Rojic. Ko so dunajski gostje izstopili iz vlaka, pozdravil jih je gromoviti „živio dr. Lueger“, kateri klic se je navdušeno ponavljal, dokler se niso odpeljali v spremstvu v Hotel Suda. Okrepčavši se nekoliko, peljali so se na Kostanjevico, kjer so ogledali cerkev in rakev Bourbonov. Zatem so se odpeljali v kronberški grad Coroninija, kjer sta jih vsprejela dražestna grofica Olga, šurjakinja grofa Alfreda in in nje soprog, grof Karol Coronini. Ogledali so starodavni grad, njega starinske umetnosti ter občudovali divni razgled raz teraso. Mej južino napil je mladi grof avstrijskemu patrijotu dra. Luegerju, a ta grofovski rodovini Coroninijev Kronberških. Zadovoljni vrnili so se izletniki okolu sedme ure v Gorico.

Ob 8¼ zvečer otvoril je v vrtnem salonu Sudovega hotela dr. Gregorčič zaupen shod v smislu §. 2. društvenega zakona, katerega se je udeležilo okolu 400 oseb, mej temi večina slovenskega razumnistva goriškega, posebno veliko duhovnikov, obrtnikov in kmetov. Dr. Gregorčič je pozdravil v slovenskem in nemškem jeziku zbrane, opisal pomen in delovanje Luegerjevo, tega neustrašnega prvoboritelja za osvobojo krščanskega ljudstva. Zatem sta govorila v enakem smislu v obeh jezikih g. Gabršček in kapelan g. Drmastja iz Solkana. Vsem trem se je burno ploskalo in pritrjevalo. A ko je stopil dr. Lueger na oder in začel popularno slikati in razlagati pomen in delovanje krščanskih socialistov ter rovanje in škodo židov in njih upliva za blagostanje narodov, ni bilo pritrjevanja ne konca ne kraja. Ko se je dr. Lueger zahvalil na krasnem vsprejemu, kakoršnega se ni nadejal v Gorici, bilo je zopet novo in nepisno ploskanje in zatrjevanje od vseh strani, da se mora smatrati mej goriškimi Slovenci ljubljnim domačinom. Govoril je še Schneider mej živim odobravanjem. Prišla je polnoč, ko se je zaključil shod. Vse je drvilo in sililo k Luegerjevemu stolu, da se žnjim rokuje. Odidšemu v spremstvu grofa Coroninija, dra. Gregorčiča in dra. Rojca, zaorili so mu zaporedoma burni živio-klici.

Ker je bilo na shodu tudi precej laške konservativne inteligence, se je pričakovalo, da bode tudi od teh kateri govoril. A zaman! Sedaj se pa pritožujejo in javkajo, da niso prišli do besede drugi, izvzemši Vervego, kateri je v svoj kratkobesedni govor prav neumestno vpletel zidanje cerkve sv. srca Jezusovega. — V torek zjutraj

